

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre	4 frt.		
Félévre	2 „		
Negyedévre	1 „		
		Kéziratok nem adatnak vissza.	

361. sz.
1896.

Útastítás

az egyházmegyei nyugdíj szabályok végrehajtása ügyében.

A mult 1895. évi 4750 szám alatt kelt körrendelettel kihirdetett s az erdélyegyházmegyei papi nyugdíjintézetre vonatkozó szabályok életbe lépven, a nyugdíjintézet vagyonát kezelő gondnokságot beállítottam s az alapszabályok VI-ik fejezetében foglalt hatáskörrel elnöknek Főtisztelendő Imets F. Jákó kanonok, főesperes, gyulafehérvári plebános urat, pénztárosnak Nagyontisztelendő Butyka Sándor szentszéki ülnök, püspöki titkárt és ellenőrnek Tisztelendő Kóródy Péter theologiai tanárt kineveztem.

Erről tudomás és mihez tartásul a kerületi papsággal való közlés végett a főesperesi hivatalt értesitem és az alapszabályok végrehajtására nézve a következőkben útastítom:

1.) az alapszabályok 4. §-a alapján a tagok nyilvántartása végett főtisztelendő esperes úr betűrendben összeírja a kerületében tartozkodó egyházmegyei papok és tisztán egyházmegyei plebániákat ellátó szerzetesek névsorát, és az egyes nevek után kitünteti azok hivatalos állását.

2.) A 6 §. második bekezdésére megjegyzem, hogy csak a tisztán egyházmegyei plebániát ellátó szerzetesek kötelesek a második osztályú tagsági díjat fizetni, míg a szerzetes házak székhelyein levő s szerzetesek által ellátott plebániái javadalmak a tagsági díjak hordozására nem kötelezhetők; méltányos azonban, hogy az ilyen javadalmak is tisztán plebániái jövedelmeik után az 1880. évi január hó 20-án 210 sz. alatt kiadott körrendeletben megállapított százalékokat évenként a papi nyugdíjintézetnek pontosan megfizessék.

Az egyházmegyei paptanárs-jelöltek alkalmaz-

tatásuk évéig a tagsági díjak hordozásától felmentenek.

3.) A 14. §. alapján a tagsági díjak nyilvántartása és a fizetések igazolása végett minden tag köteles a maga számára tagsági ívet nyitni, a melyre rávezetendő a tag neve, felszentelési éve és hivatalos állása, továbbá két rovat a nyugdíjintézet és egyházmegyei kisegítő alap javára tett évi befizetések igazolására. A tagsági íven az évi befizetéseket mindkét alap javára a kerületi főtisztelendő esperes úr saját aláírásával igazolja. A tagsági ív minden egyes esetben a nyugdíjért benyújtott kérelemhez mellékelendő, a nélkül a nyugdíjért benyújtott folyamodvány tárgyalás alá sem vehető.*)

4.) A 16. §. kapcsán a tagsági díjakat a főtisztelendő esperes úr a kitűzött határidőn belől egyszerre vagy az egyes tagok óhajához képest részletekben szedi be és betűrendes névsor kíséretében a kisegítő alap járulékaival együtt évenként november hó 1-ig a nyugdíjalapot illető díjakat az alapkezelő gondnokság elnökének, a kisegítő alap járulékait pedig a püspöki hatóságnak beküldi.

5.) A jelenleg nyugdíjban levő papokra az alapszabályokban foglalt intézkedések nem terjednek ki. Sziveskedjék a főtisztelendő esperesi hivatal jelen rendeletemet az érdekelt kerületi papsággal tudomás és szigorú ahoz tartás végett közölni s annak foganatosításáról szokott buzgóságával gondoskodni.

Károlytehérvárt, 1896. január 25-én.

† **Ferencz,**
püspök.

Az egyházi népének istentisztelet alatt.

Irta: **Tornyay Ferencz.**

Ákár merre menjen az ember széles nagy Magyarországon, körültekintve az egyes egyházmegyek számos

*) Tagsági ívek a gyfvári püsp. lyc. könyvnyomdában kaphatók.

templomaiban, mindentűt a helybeli nép nyelvén hallja zengeni az éneket istentisztelet alatt, legyen az akár kis akár nagy mise, akár pedig déleesti istentisztelet.

Alig van része hazánknak, melyet be nem utaztam s hol meg nem figyeltem volna az istentisztelet végbemene-
telét. Hallottam magyar, német s tót nyelven zengedezni Isten dicséretét: hallottam a nép zajos „tutti-ját“, a kántor hódítani akaró, ezíra „solo“-ját — de csak magyar vagy német nyelven. Azonban latin éneket is hallottam itt-ott nagyobb városok templomaiban, vagy püspöki egyházakban, hol nagy zeneszó kíséretében dicsőítették az Istent „nagy mise“ alatt. No, de ezt kivülem még igen sokan tapasztalhatták. Nem is akarok jelen soraimban hosszasan értekezni ama „hogyan és miképenről“, melylyel szent mise alatt imádják is, — nem is az Istent, tapasztalataim végeredménye gyanánt csak azon szomorú igazságot akarom konstatálni, hogy alig van szép, nagy Magyarországon kath. templom, melyben az úgynevezett „missa cantata-t“ úgy végeznék, mint azt az anyaszentegyház törvényei, rendeletei követelik.

Miért? — Mert ott, a hol a „missa cantata“ alatt latinul énekelnek, alkalmazkodnak ugyan az anyaszentegyház rendeleteihez: „hogy a lyurgikus istentisztelet alatt, — pedig a missa cantata a lyurgikus istentiszteletben a legelső helyen áll — mindennemű ének a nép nyelvén a legszigoruanban tiltatik.“¹⁾ Mondom alkalmazkodnak a törvényhez annyiban, hogy latinul énekelnek: de egyekben nem törődnek a szent írás fenyegető szavaival: „Maledictus qui facit opus Dei negligenter.“

De különben erről később.

Ott pedig a hol a latin ének tökéletesen ki van zárva, — ez pedig úgyszólván általános Magyarországon — épen séggyel és áomlokegyenest ellenkeznek az anyaszentegyház határozataival.

Eme előrebocsátott soraimban néhányszor különösen kiemeltem a „nagy misét, missa cantata-t“. Missa cantata vagyis énekes mise, nem missa privata,“ melyet a nép nyelvén csendes, olvasott misének is mondunk, s melyet az áldozó pap csendben, minden énekszó nélkül mond el. De azért a kis vagy csendes mise is épen oly szent mise áldozat, mint az énekes mise, s csak a bemutatás módjában különbözik attól. Az énekes misében egy elkerülhetetlenül szükséges kellék az ének, vagy zene, oly annyira hogy anélkül ünnepélyes misét tartani, lyurgikus áldozatot bemutatni teljes lehetetlenség volna.

Sacrificium és officium: szentírás és lyurgia, azaz áldozat és egyházi ének, épen a missa cantata-ban jutnak érvényre a legkitünőbb értelemben. Itt látjuk összatartozandóságukat, elválaszthatatlanságukat a legfeltünőbb módon kifejezve, itt-e fenséges isteni áldozatban győződhethünk meg arról, hogy egyik a másikat annyira feltételezi, hogy az egyik a másik nélkül megsem állhat.

Hol a „realis praesentia“ (Sacrificium) magasztos dogmája elveszett, elvetetett, ott egyszerűs mind a kanonikus órák is letűntek a napirendről. Ott nem csak a szent mise csendes és ünnepélyes bemutatása szűnt meg, hanem az egész istentisztelet lélek — s hatás nélküli, hideg össze-

jöveteleké fajult, melyeket többé nem lehet igazi istentiszteletnek tekinteni, mert hiányzik azokban a kultusznak legelső kelléke: az áldozat.

A más vallásnak vallásos ténykedései, ha ilyeneknek mondhatjuk, — hangosan bizonyítják állításom igazságát.

Hol pedig a kanonikus órák, az egyház ünnepélyes lyurgikus imádsága vagy istentisztelete elnémolt, ott a nép eredeti hitelessége és buzgósa helyébe kételyek, lanyhaság vagy legalább is közömbösség lopóztak be a szívekbe. Ezt bizonyítanom, nem is szükséges a kath. hitélet hanyatlása, a szomorú vallási állapotok és a jóérzelműek e fölötti mindennapi panaszai hangosabban szólnak, mint bármely bizonyítgatás a papíron.

Az angyalok fensége éneke hangzott el Behtlehem felett, midőn, az ige testté lön“ és az Istenember és apostolainak jámbor éneke tölté be a Coenaculum szent csarnokait („hymno dicto“ Máthé 26. 30) midőn bemutatott a menyei Atyának az első vérontás nélküli áldozat, és testté lett a kenyér. Miután pedig a Szentlélek isteni ereje áthatotta, megszilárdította volt az ifjú egyházat, az apostolok folytatták a szent éneklést, tanítva s buzdítva a hívők se-
regeit is a szentlélek sugalta isteni dalok zengedezésére. Misem természetesebb tehat, minthogy ily módon idők folytán mindinkább kifejlődött, erősödött, tökélyesbedett a lyurgikus ének, egyetemben az anyaszentegyház növekedésével terjedésével, és a keresztény kultus fejlődésével.

Az igaz egyház éneke a Megváltóval született, általa ápolgatott és tartatott fen, és midőn létrejött Krisztus egyháza, eme az édes Üdvözítő példája és parancsa által szentesített egyházi éneket épen csak a Szentlélek befolyása alatt látjuk létesülni, ápolgatni, gyakorolni, fentartani, fejlődni. A legnagyobb és legkegyetlenebb üldözötteknek közepette sem szűntek meg Krisztus első követői teljesíteni, isteni Megváltójuk meghagyását: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre“: titokban, földalatti üregekben sem szűnővén meg bemutatni az újszövetség vérontás nélküli áldozatát, és ezen magasztos áldozat kíséretében dicsőenket zengedezni a Mindenhatóknak. Váltakozva az áldozat oltára előtt könyörgő püspökkel zengett a hívők éneke. A benső áhitat kitörő lángja gyanánt visszhangzott ajkaikról a mennyi áldozatszeretet szava, a jámbor dal, Róma és más városok mai nap oly híressé lett katakombáiban, hol nem ritkán árulójává lett az imára és áldozatra összegyűlteknek gonosz, leskelődő ellenségeiknél, kik a jámbor hangok után indulva találtak s törtek rá a lyurgikus áldozat által edzett és éppen azért a martiriumtól sem félt keresztényekre.

Mellőzve az ó-testamentumi izraeliták lyurgikus istentiszteletét, melyről tudjuk, hogy Jehova maga rendezte, s hogy a lantos királyt, Dávidot külön meghívá a választott nép lyurgikus énekének rendezésére — amaz állításunk mellett, hogy az ének, a zene nélkülözhetlen alkotórésze a lyurgikus áldozatnak, leginkább bizonyít ama tény, hogy az anyaszentegyház első századaiban rendszerint csak egy szent mise tartatott, még pedig ünnepélyesen a püspök által, énekszó mellett. A „missa privata“ későbbi eredetű.

A sz. mise tehat a szó legkitünőbb értelmében „λεϊτος εγγυον“, azaz: nyilvános ténykedés, keresztény értelmében istentisztelet volt, a melyben ténylegesen részt vett a nép is azáltal, hogy felváltva énekelte a ténykedő áldozó

1) Conc. Trid. Sess. 22. C. 8. Decr. SS. R. Cong. 1693 Mart. 12. 1695 Sept. 3. 1696. Nov. 24. A legújabb időben pedig 1862 Mart. 22. 1883 April 5.

pappal. Az áldozó pap intonált, a nép folytatta. S ha e váltakozó ének nem is olyan tökélyesített ének volt, mint p. o. már nagy Gergely pápa alatt (600 körül) és inkább „Recitatio-nak” mondható, mégis csak ének volt az, korántsem minden melodikus változatok nélkül. Hogy tehát ének nélkül „missa cantata” mint ilyen nem lehetséges, következik már magából az „énekes mise” elnevezéséből is. Sőt az ének oly elkerülhetlenül kelléke az ünnepélyes, vagy nagy misének, hogy a nélkül „missa cantata, vel solemnis” tartani nem lehet, de nem is szabad!

Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a szent mise áldozat a keresztény kath. kultusban úgy szólván a nap, a mely körül az egész hitélet, mindennemű nyilvánulásaival forog, gyújtópontja mindennemű istentiszteletnek, mely üdítő tény és hősgarait az egész világ katolikusainak szívére árasztja, az isteni malaszt kincstáraiva varázsolván az egyházi év különféle szakaszait, korántsem fogunk csodálkozni azon, hogy az anyaszentegyház mindent elkövetett e nagy áldozat minél méltóbb és ragyogóbb megünneplése végett, isteni völgyéne iránti szeretetének minden találékonyságával, mely bölcseséggel s a legkielegítőbb célszerűséggel választá meg és határozta meg mindazt, mi amaz isteni dráma, a szent mise áldozattal összeköttetésben van, vagy arra vonatkozik, azzal mint lényeges vagy pedig kevésbé lényeges alkatrészt összefügg.

(Folyt. köv.)

Addig oltsd a tüzet, míg pislog.

(Tolsztoj L. népies elbeszéléseiből ford. M.)

(Folytatás és vége.)

Az öreg még beszélni akart, de abba hagyta, mivel az asszonyok a házba bementek és mint a szarkák hetet-havat összehadartak. Már meghallották volt, hogy Gavril megvesz-szözésre ítélték és azzal fenyegetődött, hogy a vádlója épségeit felgyújta. A mit hallomásból tudtak, egyébbel is megtoldották. Épen a legelőről érkeztek haza, a hol Gavril asszonyaival kaptak volt hajba, és arról beszélgettek, hogy Gavril menyé a vizsgálobíróval fenyegetődött, ki majd más fordulatot ad az ügynek; és hogy a falubeli tanító már a második kérést küldötte el a cárhoz Iván ellen, ebben a kérelemben minden meg van írva elkezdve a végszegtől és kis kertben történt esettől; Ivánnak fele birtoka most már Gavrilra száll át. Iván hallotta beszélgetéseket, szíve megkeményedett, békülő szándékát megváltoztatta.

Az asszonyokkal szóba sem állt. Felállt és a csűrben meg a szétrújében dolga után látott. A nap lehaladt, fiai a mezőről hazatértek. Azon földet szántották fel, melyben tavaszgabona volt. Iván a csűrből jövet találkozott velük, kérdezősködött a munkáról, segített kifogni, aztán kijavítás végett egy elromlott lójármot készítet elő. Már egészen sötét volt. Most vacsorálunk, aztán lefekszünk, gondolta Iván; ezzel magával vitte a jármot és bement a házba. Gavrilra vagy atyjának előbbi szavaira nem is gondolt. Mikor az ereszbe akart lépni, hallotta, hogy a szomszédja valakinek rekedt

hangon mondta: „Vigye el az ördög! Meg kell őt ölni!” Egy pillanatra megállott, megrázta a fejét, aztán a szobába lépett.

Benn a gyertyát már meggyújtották volt. A fiatal asszony a szögletben guzsa ya mellett ült, az öreg a vacsorát készítette; a legidősebb fiu hárscepőt font, a második az asztalnál ült egy könyv mellett, Taraszka készült, hogy az éjet a lovakkal a mezőn töltse.

Mily kellemes lett volna a szobában ülni, ha a szomszéd nem lett volna.

Iván mogorván lépett be, a macskát a padról elkergette az asszonyokat szidta, hogy a cseber nincs rendes helyén. Minél komorabb lett, homlokát ráncba szedte; mialatt a lójármot igazgatta, Gavril szavai, fenyegetődése a bíróság előtt és az a „Meg kell őt ölni”, nem akartak eszéből kimenni.

Az öreg asszony kitalálta Taraszkanak a vacsorát, ki evett, felöltötte bundáját, kaftánját, derekát körülövezte, könyeret tett magának, aztán kiment a lovakhoz. Idősebb testvére el akarta kísérni, de Iván maga kelt fel és kiment fiával.

Az udvaron egészen sötétség volt, szél kerekedett, az égen felbők kergetődztek.

Iván Taraszkat felsegítette a lóra, a csikót megriasztotta, fia után nézett és hallgatódzott, mint üget keresztül a falun és találkozik pajtásaival — míg többé nem hallbatta a lovak dobaját. Hosszasan állt háza előtt, de Gavril szavai: „Vigyázz, ne hogy neked még fájdalmasabban égjen,” nem akarták békében hagyni.

Az a gézengúz Gavril még magának sem kegyelmez meg . . . szárazság uralkodik . . . dübösen fúj a szél. Valahogyan hátulról oda lopózkodik . . . felgyújtja épületeimet . . . aztán ködelöttem-ködutánam-ot csinál. Mindenemet felperzseli, a semmirekellő . . . övé lesz az igazság. Ha megcsipethetném.

Ettől a gondoiattól üldöztetve a helyett, hogy házába visszatérjen, az utcára ment. Megkerülöm a telkemet, gondolta. Ki tudja, mit forgat ez a Gavril az agyában. Erre lassú lépésekben elhaladt kapuja előtt. Mikor a szegletnél betért és a sövénykerítés mellett végig pillantott, úgy vette észre, mintha a másik szögleten valami elősurranváu megint gyorsan eltűnt volna. Megállott, meg sem moccan. Köröskörül mély csend lakozott, csak a szalmában volt kis zizegés és az ágak rezegtek alig hallhatólag. A sötétségtől kezdetben a saját kezét sem látbatta; de szemé már hozzá törődött a vak éjjelhez és pontosan kivibette a félszerben az ekét és boronált. Szemét megerőltette: senkit seu lehetett látni.

Csak nekem tűnt fel úgy, gondolta; de jobb, ha körüljárók. Csüre hosszában tovább sompolygott; hárscepőjében oly halkán baladt, hogy ő maga sem hallotta lépéseit. Mikor a szegletre érkezett, az ekéhez közel valami megvillant, aztán gyorsan elhímlott. Szíve összefacserodott, laba földbe gyökerezett. Most ugyanazon helyen láng lobbant fel és Iván a szemvakító fényben háttal feléje a földre guggolva egy embert látott fején sipkával — ki egy kötés szalmát gyújtott meg, melyet kezében tartott. A rémületől lenyügözve meredt Iván arra a helyre, aztán összeszedte magát és nagy léptekkel egyenesen annak az embernek tartott. Nem siklik a kezemből ki — azonnal megragadom.

Iván még nem haladt messzire, mikor a láng lobogva felcsapott — egy másik helyen, a szalma a félszer alatt tüzet

fogott, ragadósan terjed a fődél felé — ott állt Gavril, Iván öt most tisztán látta.

Iván úgy rohant a bicegő Gavrilra, mint a hogyan az ölyv a pacstírára csap. Megkötözöm — nem menekülhet. Gavril azonban lépteket hallott, körüléazett és mint valami nyul sántított el a csür mellett, akárbonnan vette is gyorsaságát „Nem futatsz el!“ kiáltta Iván és neki ment.

Gavril gallérja már esaknem kezében volt, mikor az földre ugorva tovább osont, míg Iván saját ruhája szélében megbotolván elesett. Gyorsan felpattant, segítségért kiáltott és odébb szaladt.

E közben Gavril a maga udvarára érkezett; Iván mindazonáltal nyomában volt, épen meg akarta csipoi, midőn valami mintegy kő fejébe vágódott és elkabította. Gavril egy tölgyfaelőpöt ragadott volt tel, azzal ütötte Ivánt teljes erővel föbe.

Ivánnak a szeme elhomályosodott, maga megtántorodott. Mikor magához tért, Gavril már nem volt ott. A tűz nappali világosságot árasztott szét, udvara felől a tüzes láva sercegett és susztorékölt. Telkén a hátulsó csür lángban uszott, a másik is tüzet fogott; tűz, füst, az égő szalmából szizbrák a ház felé verődtek.

„Jaj, mi ez, Istenem?“ kiáltott Iván, kezét telemelte és lábászárára csapott. „Csak a szinből kellett volna a tüzet kiragadnom és kitaposnom.“

Kiáltani akart, de lélekzete elakadt, a szó megszakadt benne; futni akart, de lábai alig bírták és egymásba akadtak, — lépett egyet, aztán kettőt megkísérlette lélekzeni, tovább ment. Mikorra udvarába ért, égett az egész ől, a kapu. A házból lángok csaptak ki, melyek elzárták az útát. Sok ember gyült oda, de nem volt mit tenniök. A szomszédok holmijokat kibordták udvaraikból, az istállókból kieresztették barmaikat. Iván telkéről a tűz Gavril udvarára csapott át; a mint a szél erősebb lett az úton is átugrott. A vész az egész félfalut megsemmisítette, mintha seprővel takarították volna el.

Iván házából az öregot kimentették, de ingóságai elégték, az emberek majdnem mezitelenül megmenekültek.

Az éjjeli etetésre vezetett lovakon kívül minden barom elégett, elégték a szárnyasok, elégték az ekék, boronák, a szekér, az asszonyok szekrénye, a szerükön a gabona — minden elégett.

Gavrilnál a jószágot és néhány darab butort megmen-tettek.

A tűzvész egész éjjel dühöngött. Iván udvara mellett állott, a lángokba nézett és mindig ismételte:

„Jaj, atyafiák, mi történt! Csak a szinben kellett volna a lángon ragadnom és szétaposnom.“

Midőn azonban a tető összeomlott, a házba mászott, megragadott egy égő gerendát és kicipelte a tűzből. Az asszonyok vissza akarták tartani, de erővel visszament. Szédülés fogta el, támoltyogott és felbukott. Legidősebb fia utána mászott és úgy huzta ki. Szakálla meg ruhái megperzselődtek, egyik kezére megsebesült. Ő maga az égés okozta sebet nem érezte. Az emberek azt mondták, hogy bánatában meghibázott az esze. A tűz lassanként kialudt, de Iván még mindig a vész szinhelyén állott és csak ezt bajtogatta:

„Jaj, atyafiák, mi történt! Csak a szinben kellett volna a lángon ragadnom.“

Reggel a bíró fia ment hozzá.

„Iván bátya, atyád haldoklik, nivat, hogy bucsuzzék el tőled.“

Iván apjáról is megfledkezett volt, nem érte fel észszel mit mondanak neki.

„Micsoda apa?“ Kérdezte. „Ki biv?“

„Hogy tőled elbucsuzzék, azér hivat. A mi házunkban haldoklik. Jer, Iván bátya!“

Iván végre nagy bajjal megértette és követte a bírófiát. Mi közben az öregot a házból kivitték, az égő szalma sulyosan megsebesítette. Elvitték a bíróhoz egy másik faluba.

Mikor Iván megérkezett atyjához, a szobában csak a bíró felesége volt és a gyermekek a tűzbely körül. A többiek az égéshez mentek. Az öreg a padon feküdt, kezében gyertya volt és az ajtóra nézett. Mikor fiát belépní látta, kissé meglevenült. Iván melléje állott.

„Nos, Wanjadka“, így kezdette szavait, „nem megmondám-e? Ki a gyujtogató?“

„Ő, apám, ő. Tetten kaptam. Jelenlétemben dugta a tüzet a fődél alá. Csak az égő szalmakévé magamhoz ragadnom és széttipornom — és semmi sem történt volna.“

„Végső óráim elérkezett, Iván, de te is majd meghalsz. Moudd meg: ki itt a hibás?“

Iván atyjára meredve hallgatott, egy szót sem tudott szólani.

„Moudd meg Isten nevére: kinek a büne? Mit mondtam neked?“

Iván magához tért, mindent megértett. Atyja előtt arca borult, és sirva szólt:

„Atyám, Jézus nevében bocsáss meg, vétettem ellened és Isten ellen.“

Az aggastyán a gyertyát baljába fogta, kereszttel akart magára vetni, azonban homlokát nem érte el és megállapodott.

„Dicsőség legyen Istennek! Dicsőség legyen neked Istenem!“ suttogetta és fiára nézett. „Wanjka, Wanjka!“

„Mi az, apám?“

„Mit csináltok most?“

Iván még mindig sirt.

„Nem tudom, édes apám, hogy fogunk most megélni.“

Az öreg behúnyta szemét, ajkát mozgatta, ekkor mintha minden erejét összeszedte volna, szemét ismét kinyitotta és így szólt:

„Majd csak kilábaltok a bajból. Éljetek Isten szive szerint — majd kilábaltok.“ Elhallgatott, mosolygott és folytatá: „Senkinek se moudd meg, Wanjka, ki égetett föl. Titkold az idegen bünt és Isten kétszeresen megbocsát neked.“

E szavak után az öreg a gyergyát mindkét kezével megragadta, felsobajtott, megnyujtókodott és jobb létre szendürlt.

Iván nem jelentette föl Gavril-t és így senkisé tudta meg, miből támadt a tűz; a gyűlölködés eltűnt!

Gavril nem tudott eléggé csudálkozni, hogy Iván hallgatott, kezdetben télt, később azonban hozzá édesedett. Mihelyt a vizsálykodás a férfiak között megszűnt, a többi családtagok is megbékéltek. Míg ismét helyre állították épületeiket, a két család közösen élt egy majorban. Többé nem építették a házakat oly közel egymáshoz, de azért Iván és Gavril szomszédok maradtak, mint korábban.

Jó szomszédokhoz illően éltek tovább, mint a hogyan egykor az öregek éltek. Cserbakov Iván az örege meghagyására gondol: A tüzet addig kell eloltani, a mig csak pislog.

Ha valaki kárt csinál neki, nem forral boszút, hanem abba jár, hogy a béke helyre álljon: ha valaki sértő szót mond neki, nem felel metszőbben vissza, sőt ellenkezőleg oktatja, hogy ne beszéljen rosszat. Az asszonyok és gyermekek is ezt követték. Cserbakov Iván kiheverte a csapást és jólléte emelkedett.

Heti krónika.

Gyulafehérvár, 1896. febr. 7.

Január 30-án vette kezdetét a belügyi tárcza keretében, a polgári anyakönyvek költségeinek tárgyalása. Hogy az anyakönyvekkel nem érték el azt a célt, hogy a régiéknél jobbak legyenek, azt mindenki tudja: hogy a másikat az ügyvezető nemzeti cél (magyarosítást) soha el nem fogják érni, arra szót is kár vesztegetni, annyira naiv politikai érettséggel gondolták ki ezt a — szükségét.

Már most úgy vagyunk, hogy az anyakönyvezés rossz-szasága annyira közbély, hogy a tárgyalás sorrendjén még az ellenzék sem tartotta szükségesnek a kérdés előtérbe tolását. *Sima* követelte a statisztikai kimutatást, mit a miniszter megígért, s *Beöthy A.* beigazolta, hogy az ellenzék jóvondolése az anyakönyvek hiányairól szóról-szóra beteljesedett.

Felemlítették, hogy a törvénytelen-ségek miniszteriuma mi mindennel nehezítette meg a szegény nép helyzetét csak e réven is. A miniszter és szolgabíró roppant közterhekkel rótt a községekre, melyeket az állam vállalt volt az igékezésnél magára. Talán csak *Pozsony*, a *Szilágyi*, *Sopron*, a *Fabinyi*, *Szeged*, a *Tisza Lajos* és *Debrecen* a *belügyminiszter* pártfogoltja a kivételek, melyek az anyakönyvvezetéssel járó alkotmányos költségek alól fel vannak mentve.

A kormánypart hűségesen hallgatott és szavazott, csak *Ugronék* voltak, kik a fájó sebeket mutogatták, az anyakönyvvezetők pedig az alatt is folytatták törvénytelen-ségeiket: féleket ütöttek el, (mint pl. *Dömény Elek* nagyberényi és *Rusa Lázár* körmendi főszolgabíró és anyakönyvvezetők) mert nem koszorús díszben jelentek meg, a mire nem is voltak kötelesek, vagy nem akarták aláírni a felvett jegyzőkönyveket, mire szintén nem kötelesek. Igaz, a miniszter megígérte, hogy utasításának súlyt szerez, de ki hisz ma az ilyen elasztikus miniszteri ígéreteknek Magyarországon. Hisz maguk se veszik komolyan, s magukat se lehet komolyan venni

Ezután jött a színházi vita s a liberális párt tüntetése hazánk közegészségügye ellen. Majd a szuronyos választások s a csendőrség és néppárti idylli viszonyát feszegette *Ugron*, meg a néppárti iratok elkobzásában kifejtett liberális animositást. A miniszter? Eltalálnák mit tett? Igért. Igért vizsgálatot s tiltakozott az ellen, hogy a sajtószabadság durva megsértésében nyilvánuló liberális hősködések az ő rendelkezésére történtek volna. *Impossible est. etc.*

Ezek alatt pedig ő felsége maga elidézte *Bánffy*t s a főispán urak alkotmányos visszaélései miatt egy kis bécsi paprikával fűszerezett burnóttal tisztelte meg. mint az újságok hírei mondják. Meg is érdemelte, nem árt a kis katharus elleni

szert. Azt mondják ő felségének a főispáni állás beszennyezéséről mondott szavait *Bánffy* a bécsi tubaktól kissé megnyult orral adta elő az önzetlen hazafi mamelukok gyülekezetében.

Bánffy, *Józsika*, *Josippovics*, *Perez* egy-egy skandalum árán szabadultak meg költségvetésük tárgyalásától. Biztosra lehetett venni, hogy *Wlassics* tárcájának is kijut a jóból. Es ki is jutott.

Megérkezett a *Pulszky* komédia. Sikkasztás, vagy lopás, vagy örült költsékezés az, a mi itt kérdésben forog, még nehéz megmondani. Annyi bizonyos, oda jutottunk, hogy ma holnap egy kaputos emberre sem lehetne rábizni okos gazdának a pénzét. Hisz mindenütt az örületes meg-gazdagodás és költsékezés láza dúl, mely sem a magán vagy-on szentségét, sem a közvagyon sértetlenségét nem tudja becsülni. Itt miniszterek biznak rá jellemezhetlen könnyelműséggel egy örületen költsékező *Pulszky Károlyra* meg nem is szavazott százezreket s ott egy tanfelügyelő ereszkedik sikkasztó cimboraságba a szolgálójával, mint a debreceni öngyilkos tanfelügyelő *Békésy Gy.* példája igazolja.

Amott meg miniszterek alkudoznak az osztrák miniszterekkel a nemzet bérére s mint hallik az egyházpolitika elfogadásának ára a quota felemelésben fog kifejezést nyerni, mi tíz évre circa 70 millió frtot. tesz, mint egyik lap kiszámította.

Szép kilátások. De eredmény legalább van. Épen a napokban tér át *Temesvárt* egy rk. nő *Rosenberg Gyulának* polgári felesége az egyedül gazdagító vallásra, a zsidóságra. Ime, hogy magyarosít az új törvény, mint azt előre jelentették a szabadkőmives liberálisok.

Különb ma a vallást is csak luxusnak tartják. Erre elég példa a *Koburg Ferdinand* áprilisjárása *Romába*. Azt hitte a boldogtalan, hogy a pápa útlevelét adhat fiának *Borinak* a pokolba. Nem adott, adott hát maga az apa, mert hű bolgárainak megígérte, hogy orthodox hitvé teszi őt. Jaj pénz, nagyravágyás. Alsóausztriában pedig terjed az antiszemitizmus.

Krónikás.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

Az egyházpolitikai törvények.

II. Az 1894: XXXIII. törvénycikk az állami anyakönyvokról.

Szentesítést nyert 1894. évi december hó 9-én. Kiadott az Országos Törvénytarban 1894. évi december hó 18-án.

VI. Fejezet. Büntető határozatok.

80. §. A jelen törvény 35., 36., 37., 39., 40., 42., 68., 69. §-ai értelmében bejelentésre kötelezett, ha a bejelentést a megsabotál határidőben nem teljesíti, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítási alá nem esik, kihágást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

— A bejelentés elmulasztása miatt az eljárás megindításának nincsen helye, ha a bejelentés nem ugyan az arra legközelebb kötelezett részéről, de mégis kellő időben történt

81. §. Az anyakönyvvezető fejelentése alapján a 14. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóság jogosult a jelen törvény értelmében bejelentésekre, vagy egyéb cselekményekre kötelezettek ezen kötelezettségük teljesítésére

pénzbírságok által szorítani, melyek azonban egyes esetben 20 koronát meg nem haladhatnak. — A határozat ellen a felsőbb fokú hatósághoz lehet felebbezni; másodfokú határozat ellen további felebbezésnek helye nincs.

82. §. A bejelentésre kötezt, ki tudva valótlan bejelentést tesz, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és a 80. §. szerint büntetendő

83. §. A ki a jelen törvény 44. §-ában foglalt rendelkezést megszegi, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

84. §. A 81. §. alapján kiszabott pénzbírságok közgazgatási úton hajtandók be és a községi szegényalap javára fordítandók; több községből álló anyakönyvi kerületben a bírság azon község szegényalapját illeti, melyre vonatkozólag a mulasztás elkövetett.

85. §. Az ezen fejezetben meghatározott kihágások elbírálása a kir. járásbíróóságok hatáskörébe tartozik.

86. §. A mennyiben a kihágási eljárás során utólagos bejegyzés vagy kiigazítás szüksége állapítható meg, a bíró a felderített tényállást a 14. §-ban megjelölt felügyelő hatósággal közli, mely az utólagos bejegyzés vagy a kiigazítás tognatosításáról gondoskodni köteles

Harmadik rész. Átmeneti és vegyes intézkedések.

87. §. Oly gyermekeknek, kiknek szülei magyar állampolgárok és valamely törvényesen elismert vallásfelekezethez tartoznak, az állami születési anyakönyvbe a gyermek vallása a fennálló jogszabályoknak megfelelőleg bejegyzendő.

88. §. A tengeri hajókon utazás közben előforduló születések és halálesetek nyilvántartását és tanúsítását a miniszterium szabályozza.

89. §. Ugyanesek a miniszterium szabályozza azon születések, házasságok és halálesetek nyilvántartását és tanúsítását is, melyek katonai egyéneknek általában, valamint oly katonai egyéneknek fordulnak elő, kik a jelen törvény hatályán kívül eső helyen vannak állomáson, vagy a cs. és kir. hadi tengerészet hajóin vannak alkalmazva, vagy azon területet, melyre a jelen törvény hatálya kiterjed, mozgósítás folytán hagyták el.

90. §. Azt a napot, melyen az ezen törvény alapján kinevezendő anyakönyvvezetők a születések és halálesetek nyilvántartásra és tanúttására vonatkozó működésüket megkezdik, a miniszterium határozza meg. — Jelen törvénynek a házasságok kibirdetésére, a házasságkötésnél való közreműködésre és a házassági anyakönyvek vezetésére vonatkozó rendelkezései a házassági jogról szóló törvényvel egyidejűleg lépnek hatályba.

91. §. Jelen törvény végrehajtására és az anyakönyvek vezetésére vonatkozó utasításokat a belügyminiszter, a házasság kihirdetésére, a házasságkötésnél való közreműködése és a hatósági anyakönyvek vezetése tárgyában szükséges utasításokat pedig az igazságügyminiszter állapítja meg.

92. §. Az igazságügyminiszter a polgári tisztviselőknek illetőleg az anyakönyvvezetőknek a házasság kihirdetésénél és a házassági anyakönyvek vezetésénél való eljárását időről-időre megvizsgálhatja. — E vizsgálatok teljesítésével a vezetés és főfelügyelete alatt állók sorából vett kiküldötteket bizhat meg.

93. §. A születési és halotti, illetőleg a házassági állami anyakönyvek vezetésének megkezdése előtt vezetett felekezeti anyakönyvek, valamint az azokból adott kivonatok továbbra is közokiratok maradnak.

94. §. A jelen törvény életbelépte előtt vezetett felekezeti anyakönyvekből közhitelességű kivonatok az eddigi módzatok mellett szolgáltatni a felekezeti anyakönyvvezetők továbbra is jogosultak és kötelezettek. — A mely felekezeti anyakönyvvezető ily kivonat kiszolgáltatását megtagadja, kihágást követ el és egy hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. — A kihágás elbírálása a kir. járásbíróóságok hatáskörébe tartozik.

95. §. A miniszterium felhatalmaztatik, hogy Fiume város és kerületre nézve a fennálló törvényes gyakorlatnak megfelelő külön intézkedéseket tegyen.

95. §. A jelen törvény végrehajtásával a belügy igazságügyi, vallás és közoktatásügyi, honvédelemügyi kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek biztatnak meg.

I R O D A L O M

— **Beküldetett**: Előfizetési felhívás a „Tanítók (tanítónők) jogai és kötelességei“ című munka második, tetemesen bővített és átdolgozott kiadására.

A fennálló törvények, szabályrendeletek, rendeletek, utasítások, elvi jelentőségű határozatok és döntvények alapján összeállította: Dr. Szabó Mihály, Kolozsvármegye kir. segédtanfelügyelője.

Az előfizetési pénz (2 frt.) és megrendelést március közepéig kell beküldeni a szerzőhöz, Kolozsvárra a kir. tanfelügyelőséghez címezve. Gyűjtők 6 pld. után egy tisztelet példányt kapnak.

— **Társulatok**: Kath. hitszónoklati és hitoktatási folyóirat. Szerkeszti: Végh Kálmán, egri főszékesegyházi hitszónok, tanár. Főmunkatársak: Bognár Adam és Gerey József székesfővárosi hitoktatók. Megjelen havonként 4 iven. Ara egész évre 4 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 15 kr. A mennyiben lesz miből, etiam erga s. Megrendelhető a szerkesztőnél Egerben (Lyceum). E folyóirat egyrészt a Katholikus Hitoktatás folytatása, másrészt annak kibővítése, amennyiben mindent felölel, ami Isten igéjének hirdetését elméleti vagy gyakorlati szempontból érdekelheti. Rovatai: Hazánk és a kerek világ. (A hazai és a világraszóló, különösen missziológiai fontos mozzanatok rövid repertoriuma.) Ertekezések. (A hitszónoklat és hittanítás elméleti és gyakorlati tárgyalását tartalmazza.) Bajaink és Örömeink. (Indítványok, eszmecserék, örvendetes mozzanatok számára, melyek a papságot, mint hitszónokot, vagy hittanítót, hittanárt érdekelhetik.) A gyakorlati életből. (Rövid, velős tanácsok, utbaigazítások, megfigyelések.) Irodalom. Örszem. (Minden olyan hazai és külföldi hír, mely Isten igéje hirdetésének vagy gyümölcsözővé tételének szempontjából a papot érdekelheti. Személyi hírek.) Apróságok. Tisztelettel kéri becses megrendelését a folyóirat szerkesztősege.

— **„Az erdélyi róm. kath. püspöki megye Autonomiája.**“ Mind jobban közeledni látszik az idő, melyben Magyarország katolikusainak, hogy a felekezet nélküli államban a többi felekezetekkel való egyen-

jogosságukat élvezhessék, önkormányzatukat ki kell vivniok. Úgy hiszem, hogy az erdélyi kath. autonómia keletkezésének és mai napig való folyásának olvasása nem lesz haszon nélküli dolog azokra nézve, kik az ügy iránt érdeklődnek. E tekintetből kiindulva van szerencsém teljes tisztelettel jelenteni, hogy a fent idézett munka — melyből példányokkal még rendelkezem és a melynek eredeti ára 3 frt volt — leszállított áron, t. i. 2 frt 50 krajczárért (sacerdotibus etiam erga tria sacra) kapható. Mélyentisztelt megyénkbeli paptársaimnak és talán más megyékben is így alkalom nyílik oly munkát szerezni, melylyel világi jó ismerőseknek mint ajándékkal kedveskedhetnek. Borbánd, 1896 február 6-án. Veszely Károly, prépost plébános.

— Az „Oktató Népkönyvtár” 1896 jan. és februári füzeté a következő tartalommal jelent meg. ABC-felnőtt emberek számára. A négy iv tartalma. A lelkiismeret szabadság. — Képmutatás. — Belsőnk. — Kártyavetés. — Hazugságok. — Csodabogarak. — Nem. — Szerzetes rendiek. — A pap. — Egyháztörténet. 2 iv. A makedon eretnokség. — Nagy Theodóz. — A donatisták. — A karthágói vita. — A pelágián eretnekek. — Szent Jeromos. — Ar szájú Sz. János. — Nesztorius. — Két negyediv mellékleleten hasznos tudnivalók. A havonként megjelenő népies vállalat ára csinos kiállításban egész évre 2 forint. Megrendelhető a szerkesztőségben Pozsony, ferencziek.

— A **Jó Pásztor** 1896-ik évfolyamának 3-ik (február) füzeté a következő változatos tartalommal megjelent. 1. Keresztmegáldása. — 2. Hatvanad vas. Kudlik J.-tól. — 3. Otvened. vas Kováts Lajostól. — 4. Hamvazó szerdára. Ráthuer Mihálytól. 5. Bőjti I. vas. Angerbauer Józ. tól. 6. Egyháznapra. Varga Mihálytól. — 7. Vasárnap délutáni tanítások. Nagy bőjten III. beszéd. — 8. Bőjti sz. beszédek. Ernye P. től I-VI. beszéd. — 9. Missiói sz. beszédek. P. Abeltől. S. J. Első iv.

Úgy látszik a „Jó Pásztor” nem kimél áldozatot, hogy elpártolt híveit visszahódítsa. A jelen füzet 10 ivet tartalmaz. A gazdag tartalmú folyóiratot megszerezhetni egy évre 4 frtért vagy 16 s. Pozsony, ferenczieknl.

— „A **katholikus hitvédelmi folyóirat**” 1-ső januári füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg. 1. 1896. 2. A szociáldemokraták. Ernszt Sándortól. 3. A lelki pásztor. (A politikai társadalmi és gazdasági téren.) Holcner Istvántól. 4. Sötét pontok. Irta: Onokrotalusz. 5. Megtértek csarnoka. (Swethiu Zsófia.) 6. Protestáns Szemle. Az évezred alkonyán. Masznyik kontra Szlávik. Hollandi protestánsok. Református népiskolaiügy. Esztergomtól 7. Irodalom. Forster J. Konferenciák. Ism.: Onokrotalusz. — Tlosvay L.: A legszentebb Rózsafüzér Titkai. Ism.: T. Pelikán Krizsó. — Urbán J.: Compedium Philos. Christianae. Ism.: T. — Bagossy B.: Feladatunk a polgári házassággal szemben. Ism.: O. 8. Vegyesek. 9. A Ielkész titka vagy a gyónási titok sérthetlensége. (Egy iv kath. reg. melléklet.) Nyolcadik iv. Új megrendelőinknek az előbbi iveteket is megküldjük. Szives figyelmébe ajánljuk a kath. olvasó közönségnek e vállalatot annál is inkább, mert legaktuálisabb kérdésekkel foglalkozik. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető a szerkesztőségben. Pozsony, ferenczieknl.

— **Előfizetési felhívás „A Biblia és a tu-**

domány“ c. vállalatra. Emunka főlkarolja az összes tudományokat, hogy a tudomány, a bölesészet és a hit összhangban muokálkodjék. Hódol a tudománynak, hogy annál öntudatosabban hódolhasson meg a szent könyvek.

A tudomány lelkes hívei a haladás minden eszközével csábítanak; mi a haladás, a tökéletesedés minden eszközét segítségül hívjuk, hogy nemcsak a tudományhoz hanem hogy az isteni sugalmak könyvéhez lehesünk mé, tökká.

A műhöz bevezetést főmagasságu Schlauch Lőrinc bíboros ír irt.*)

A vállalat hetenkint egy negyedrétalaku 32 oldalas füzetet bocsát közre. Minden egyes füzet mellé műmellékletet csatolunk.

A szöveget a szükséges térképeken kívül számos illusztrációval teszszük változatossá, vonzóbbá, érdekesebbé.

Előfizetési ár egy évre (52 füzet) 20 frt, félévre (26 füzet) 10 frt, negyedévre (13 füzet) 5 frt

Akik 1, 1/2 vagy 1/4 évre rendelik meg folyóiratunkat, de füzetenkint akarnak fizetni, ezek egy füzet után 40 krt fizetnek; akik pedig folyóiratunk egy-egy művét óhajtják-birni, ezek a kívánt rész egy-egy füzetét 60 krajával szerezhetik meg.

Az első fizet 1896. febr. első vasárnapján jelenik meg.

A megrendelés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető. A megrendelések így címzendők: „A Biblia és a Tudomány” szerkesztősége, Budapest (Gyárutca 5. sz. Kegyesrendiek bérháza).

Társadalmunk figyelmét ismételve felhívjuk e vállalatra, mely magyar katolikus irodalom terén korszakot alkot. A Biblia és a Tudomány szerkesztősége.

— **P. Ábel Henrik S. J. Missió Beszédei** megjelentek magyar nyelven. Altalános az a nézet, hogy a könyved irányú s képletes tartalmú Missió Beszédek által a legjobban lehet hatni a ker. hallgatóságra. Ennek lehet betudni amaz áldásdús eredményt, amelyet a főt. missió atyák sz. beszédeik által elérnek P. Abel jézustársasági atya messze földön ismert jeles beszédei révén. Százan és százan köszönhetik neki megtérésüket. Ezen jeles egyházi szónok sz. Beszédeit adtam ki magyar fordításban. A 10 ives mű a következő 12 sz. beszédet tartalmazza. I. Az ember rendeltetése. — II. Isten ítélete a bűnök fölött. — III. A pokol. — IV. A gyónás. — V. A hit és hitetlenség. — VI. A vasárnapi nyugalom. VII. Krisztus keresztje. — VIII. A keresztény apa. — XI. A keresztény férfi. — X. Az erkölestelenség. — XI. A légméltóságosabb Oltári szent ség. XII. A gyakorlati kereszténységre való visszatérés.

A sz. beszédek igen alkalmasok bőjti konferenciákra és délutáni megoktatásul. Igen ajánlhatjuk a szt. beszéd kötetet, amelynek ára 1 frt. Cim: Oktató Népkönyvtár szerkesztősége. Pozsony, ferencziek.

KÜLÖNFÉLEK

— **Hajszá-e vagy mi?** Semmi sem mutatja jobban az érdeklődést és jóakaratot a katolikus vallás iránt, mint az az über figyelem, melylyel a katolikus sajtó működését felsőbb és legfelsőbb körökben kísérik. A miniszter a nép-

1) Már mult számunkban közöltük is. Szerk.

párttól félti hitünket s ez ügyben igyekeznek is megbízottai útjából elhárítani a gátat. Itt a néppárti iratokat konfiskálják ott a szerkesztőségekben tartanak kutatást, majd sajtópert indítanak a katolicismust képviselő lapok ellen.

Ezen utóbbi szerencsében részesült a „Közművelődés“ is a napokban. U. i.

Január 26-iki kelettel a gyfehérvári kir. járás bíróság jan. 30-án 99—1896 számú végzést kézbesített e lap felelős szerkesztőjének, melyben értesíti, hogy „Sajtó rendtartás elleni kibágással vádolt „Közművelődés“ hetilap igazgatója vagy elnöke elleni ügyben a tárgyalás a bíróság hivatalos helyiségében 1876. febr. 1-ik (?) napja délelőtt 10 órájára kintzettek s erre vádolt . . . (?) oly hozzáadással idéztetik meg, hogy távollétében, vagy ha nem képviselteti is magát a tárgyalás meg fog tartatni, és a fentorgó adatokhoz képest fog ítelet hozatni.“ Hogy mi történt még csak el sem lehetett képzelni mert a „Közművelődés“ a sajtórendtartás ellen egyáltalán semmi kibágást el nem követett.

De úgy látszik maga az ügyészég sem igen sokkal volt előbb e tekintetben, miut a szerkesztőség, mert nagyobb meglepetésül jan. 31-én. jan. 30 kelettel u. a. járásbíróság következő végzést közölte a felelős szerkesztővel „225—96 bft. Végzés. A „Közművelődés tulajdonosa és társ.“ ellen az 1852 évi sajtórendtartás 13 §-ban írt kibágás iránti büntvényben f. é. január 26-án 99—96. bf. szám alatt kibocsátott végzés ennel visszavonatik és az 1896. február 1-ére d. e. 10 órára kintzött tárgyalásra megjelenni nem szükséges.“

Ma sem tudjuk, minek köszönjük a kolozsvári főügyészég meghívásából eredő e kitüntetést, hiszen tudnia kellett az illetékes fórumoknak, hogy a bivatolt §-nak a „Közművelődés“ elegettett, meglévén a szükséges kauciója. Arra azonban kötelezve éreztük magunkat, hogy e helyen a nyilvánosságunk átadjuk az ügyet.

— **Uj theologiai doctor.** Örömmel jelentjük, hogy ft. Kőrödy Péter, a helybeli papnövelő intézet tanulmányi felügyelője és tanára a bécsi tud. egyetemen a theologiai tudományokból a doctoratust sikeresen letette. Gratulálunk hozzá.

— **Katona György** bálványosváralyai lelkész folyó évi január hó 31-én életének 67-ik, áldozó papságának 44-ik évében az Úrban elhunyt. Az ő. v. f. n.

— **Jótekonyság.** A jóságos cselekedetet nem elég tudni, érezni, a szívben megtartani, szükség azt az adakozók iránti hálából s másoknak buzdításul is nyilvánosságra hozni. Ily jóságos cselekedetét nyilvánítom egyik buzgó hívemnek t. Todor János birtokos és kereskedő úrnak s felesége Szotyori Teréz asszonynak, kik a k. n. falvi anyateplomot egy igazán izléses 9 gyertyájú üvegprizmákkal és láncokkal, teveszőrrel bevont zsinor, golyók, bojt és gyertyákkal gazdagon ellátott csillárral lepték meg ; melynek értéke 85 ft. (170 korona.) Saját és híveim nevében köszönve, azt kívánom : Isten éltesse őket s ezerszeresen fizesse vissza nekik. Kásson-Ujfalu, 1896 jan. 29. Veress István, plébános.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. főgymn. ifjusága** 1896. febr. 15-én, az intézet tornacsarnokában

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: **Pál Antal.**

Szerkesztőtársak: **Báinth György, Péter János, dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

a milleniumi tornaverseny költségeinek fedezésére táncal egybekötött hangversenyt rendez. Belépti díj: személyjegy 1 frt. családjegy 3 személyre 2 frt 50 kr, azonfelül minden személy 1 frt, tanulónak 50 kr. Jegyek előre válthatók Gyertyánffy Gábor úr könyvkereskedésében, este a pénztárnál. Kezdeté este 7 órakor. A hangverseny műsora: 1. Nyitány. Előadja a gymn. zenekara. 2. Szavaló Soó Mariska k. a. 3. Thema con variatione, Beriotól. Hegedű-hangverseny, előadja báró Pongráz Klémi k. a., második hegedű és zongorakísérettel. 4. Szerenád a „Libapásztor“ operettből. Előadja a gymn. zenekara. 5. Szép Ilonka. Melodráma. Szavalja Diemár Emil. Zongorán kíséri Toldner Jenő. 6. Borda. Verdi „Ernani“-jából. Éneklí a gymnasium énekkara. 7. A volptük (vig monológ). Előadja Toldner Jenő. 8. Katona-induló, „Libapásztor“-ból. Előadja a gymnasium zenekara. Hangverseny után tánc.

— **Nyilvános számadás és hála.** A nagy Hunyadi János által épített tövisi templomban teléptült új főltár költségeire következő kegyes adományok folytak be: (Folyt.) Alsó Gáldon: Báró Kemény László 100 frt. Gáldtón: Kovrig Tivadar 100 frt. Straub Róza 2 frt. Goldmann Paula 1 frt. Koslárdon: Borsos Albert 3 frt. Verespatakon: Ebergényi Mózés 5 frt. Hadréven: Miksa Imre 100 frt. Benedekben: Seres Atilla 50 frt. Köncey József 2 frt. Benedek Sándorné 3 frt. özv. Présáné 10 frt. Csényi János 5 frt. Szilágyi György 1 frt. Mihálefalván: Andrásy János 5 frt. Nagy Lajosné 1 frt. Sótálvi Béla 3 frt. Diódon: Horváth László 5 frt. Kovács József 5 frt. Vincenti Nándor 10 frt. Bernhardt Abraham 2 frt. Stölzle Józsefné 3 frt. Beauvale 2 frt. Gaálné 2 frt. Zeyk Gábor 1 frt. Csifó Lajos 1 frt. Vincenti Max 20 frt. Magyar-Ígenben: Sántha János 5 frt. Jován Miklós 1 frt. Mózes Ilona 1 frt. Nagyszében: Ninger Ignác 5 frt. Krakóban: Bürger Márton 3 frt. Oláblfaluban: Bodó Albert 5 frt. Oláblpádon: Angyal József 3 frt. Diómálon: Kriszta Miklós 50 kr. Fogarason: Török Bálint 2 frt. Török Bálintné 2 frt. (Folytatjuk.)

— **Pályázat.** A kolozsvári Schütz József-féle róm. kath. vegyes népiskolánál egyik tanítói állás megüresedvén, annak betöltésére végett alattirt pályázatot hirdet. Javadalom: készpénzben évi 480 frt. fizetés, 120 frt. lakáspénz, esetleg természetbeni lakás és némi tandíjostalék. Pályázni kívánók folyamodványaikat keresztlevéllel, tanítói oklevéllel s eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal fölszerelve s Nagyméltóságú Lőnhart Ferenc erdélyi püspök úrnak Gyulafehérvárt címezve alattirt plebánohoz folyó február hó 26-ig nyújthatják be. Kolozsvárt, 1896. febr. 3-án. Biró Béla, apát-plebános.

— **Pályázat.** A katonai (kolozsdobokai esperes kerület) róm. kath. k. tanítói állomás üresedésbe jövén, arra ezennel pályázatot hirdettetik: Évi jövedelme: a) Készpénzben 260 frt. 90 kr. b) Stola 10 frt. c) 8 hold szántó 40 frt. d) természetbeni lakás (2 szoba, konyha, külön sütőház, gazdasági épület, pince, tágas udvar.) Köteleessége: a kántori teendők végzése és tanítás. Pályázni kívánók keresztlevéllel, k. tanítói oklevéllel s esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal fölszerelt folyamodványaikat f. év február bava 27 ig a katonai róm. kath. plébániai hivatalhoz (u. p. Mós) címezve nyújthatják be. Kolozsvárt, 1896 febr. 4-én. Kolozs-dobokai esperesi hivatal.